

Rapport dwar attività bejn id-Dipartiment tal-Malti fi ħdan

il-Kulleġġ San Ġorġ Preca u Heritage Malta.

Il-Tema: Il-Folklor Malti; l-ilbies tal-irġiel, in-nisa u t-tfal; is-superstizzjonijiet u r-religjon, xogħlijiet u snajja' tal-imġhoddi.

Il-Post: Il-Palazz tal-Inkwizitur, il-Birgu

Id-Data: 14 ta' April, 2015

Nhar it-Tlieta 14 ta' April, klassi tal-ewwel sena mill-Iskola Medja tal-Blata l-Bajda fi ħdan il-Kulleġġ San Ġorġ Preca, attendiet flimkien mal-għalliema tas-sugġett, is-Sa Mary Joyce Portelli u s-Sa Lorraine Farrugia għal attività innovattiva b'rabta mal-proġett tal-Malti fl-ewwel sena. L-attività kienet organizzata mill-Kap tad-Dipartiment is-Sur Marlon Babara flimkien ma' Heritage Malta b'mod partikolari l-Kuratur tal-Palazz tal-Inkwizitur is-Sur Kenneth Cassar u l-għalliema peripatetika ta' Heritage Malta, is-Sa Jennifer Bugeja.

Attività b'hal din marbuta mal-Proġett tal-Folklor saret għall-ewwel darba din is-sena u kienet xi haġa tassew interessanti għaliex dak li l-istudenti rriċerkaw u tkellmu fuqu, issa setgħu jarawh quddiem għajnejhom u anke jmissuh b'idejhom.

Qabel ma bdiet din l-attività, is-Sur Barbara ħadna nżuru mażzen ta' bennej tad-dgħajjes. Għalkemm din iż-żjara ma kinitx ippjanata minn qabel, l-istudenti interessaw ħafna ruħhom minħabba li kienu qed jaraw sengħa li qiegħda kulma tmur tispicċa fix-xejn. Permezz tad-deskrizzjoni li tana Toni l-mastrudaxxa, stajna nagħrfu kemm trid kapaċità f'din is-sengħa tal-bini tad-dgħajjes tar-regatta. Kellna l-fortuna li naraw opra tal-baħar tradizzjonali maħduma minnu riċentement. Għalkemm it-talba għal dawn id-dgħajjes mhijiex daqshekk kbira, xorta għadhom jiġu mmanifatturati minn żmien għal żmien u hekk din it-tradizzjoni antika għadha ħajja sal-ġurnata tal-lum.

Wara din iż-żjara qasira mhix mistennija, erħejnielha lejn il-Palazz tal-Inkwizitur. Kif d'halna, ingħatajna tagħrif mingħand is-Sa Jennifer Bugeja dwar kif kien se jkun imqassam il-programm

tal-ġurnata u informazzjoni dwar il-Palazz innifsu u x-xogħol ta' restawr li qed isir fih. Il-Palazz tal-Inkwizitur kien il-post li jara li tifhares il-fidi u d-duttrina tal-Knisja Kattolika minn kull xorta ta' twemmin u prattiċi eretiċi, id-dagħa, il-maġġija u azzjonijiet oħra simili. B'rabta ma' dan ix-xogħol tal-Inkwizitur, fl-aħħar tal-attività għamilna wkoll reċta u biex l-istudenti jidhlu iktar fil-parti tan-nies li qegħdin jinterpretaw, tlibbsu kostumi tal-epoka. Hekk, barra li l-istudenti raw l-għamara u l-pittura tat-tribunal, kellhom l-opportunità jgħixu l-esperjenza li għaddiet minnha mara Maltija, ċerta Katarina Dimech ta' Verani. L-istudenti permezz tar-reċta għexu b'mod ħaj kif kienet tiżvolġi seduta tat-tribunal tal-Inkwizizzjoni.

Wara r-reċta kellna l-opportunità li naraw filmat, kitbiet ta' seħer u anke oġġetti marbuta ma' azzjonijiet eretiċi. Barra minn hekk, rajna wkoll il-magni tat-tortura u l-ħabsijiet bit-taħżiż li kienu jagħmlu l-primunieri waqt li kienu jkunu maqfula hemm ġewwa. Però, il-kuratur qalilna li iktar milli kienu jaqflu l-akkuzati l-ħabs, meta s-suspettati kienu jammettu li marru kontra r-religjon Kattolika, dawn kienu jingħataw penitenza li jżuru xi santwarju u jgħidu r-rużarju bħalma ġara lil Katarina Dimech fir-reċta li kellna qabel. L-istudenti, lura l-iskola, qaluli li nnotaw li minkejja li l-fidi tal-Maltin kienet iktar qawwija fl-imgħoddi mil-lum, xorta kien hemm nies li jipprattikaw il-maġġija biex ifiqu mill-mard jew biex jagħmlu vendikazzjoni u jishtu lil xi ħadd għand is-sħaħar.

Minbarra dan kollu, kellna attività oħra marbuta mal-produzzjoni tal-ilbies tradizzjonali Malti. L-attività kienet tinkludi filmat li juri l-proċess sa mit-tkabbir tax-xtieli tal-qoton u l-ġiżż tan-nagħaġ sal-prodott finali jġifieri t-tlestija tal-ilbies għal kuljum jew tal-okkażjoni. Il-proċess kien jibda billi l-qoton jingabar mix-xitla u wara jgħaddi għand in-nisa tal-ħalġ sabiex ineħħulu ż-żerriegħa. Wara kien jiġi mħaffef billi jagħtuh daqqiet b'biċċa għodda, bħallikieku kienu qed idoqqu. Dan it-tip ta' xogħol kien jagħmlu d-daqqaq. Wara kien imiss li ssir l-għażla, jġifieri l-proċess li fih it-tajjar jagħmluh ħajt jew spag. Biex jagħmlu dan kienu jużaw ir-raddiena tal-għażel. Wara, kien jmiss li

L-ħajt jinsgħuh fuq makkinarju tal-injam, magħruf bħala n-newl. Stajna nosservaw kif in-newl kien ikun ta' daqsijiet differenti u dan jiddependi fuq it-tip ta' nisġa li jkunu jridu jagħmlu.

Wara l-filmat rajna għadd ta' lbies awtentiku li jinsab għand Heritage Malta u li minn żmien għal ieħor ikun għall-wiri. Stajna naraw iċ-ċulqana, it-tgeżwira, il-kabozza, il-milsa, il-ħorġa, it-terħa u anke par qorq magħmul mill-ġilda tal-annimali. Dawn jinżammu ġo kamra f'temperatura kkontrollata biex ikunu ppriservati, ma ssirihomx ħsara u hekk ma jinqerdux maż-żmien. Fl-attività li segwiet l-istudenti riedu jagħzlu bejn ilbies tradizzjonali u lbies modern u jlibbsu lill-manikini l-ilbies tradizzjonali. Hekk kellna żewġ kostumi tradizzjonali, wieħed tal-irġiel u l-ieħor tan-nisa, quddiem għajnejna. Barra minn hekk, kellna wkoll żewġ studenti li riedu jsemmu l-isem ta' kull parti tal-ilbies lil daww preżenti.

Fl-aħħar kull student ingħata stampa u materjal informattiv ieħor. Dawn żgur se jgħinuhom ladabra jkunu qed ifittxu l-ilbies tradizzjonali Malti. Kellna diġà informazzjoni fuq is-superstizzjonijiet, minkejja li rbattniehom mal-istadji tal-ħajja u għalhekk dak li smajna kien ġdid għalina, imma dwar l-ilbies kienet xi ħaġa li konna għadna ridu nisimgħu u naqraw dwarha.

Bis-saħħa ta' dwak kollha involuti, din l-attività kienet waħda ta' suċċess u l-istudenti setgħu jesperjenzaw b'mod prattiku dak li kien iseħħ fiż-żmien li studja fuqu fil-Proġett tal-Folklor tal-ewwel sena tas-sekondarja. Hekk, fit-taħdit dwar dak li rriċerkaw, l-istudenti se jtkellmu u fl-istess ħin jassoċċjaw it-tiffix mal-esperjenza li għaddew minnha dakinhar li żaru l-Palazz tal-Inkwizitur.